

Denotation และ connotation

การเลือกใช้ถ้อยคำของกวีเป็นสิ่งสำคัญมาก ส่วนมากกวีมักจะไม่ใช่คำซึ่งมีความหมายตามพจนานุกรมเท่านั้น แต่ยังเลือกใช้คำซึ่งมีความหมายแฝงที่เพิ่มจากความหมายเดิมที่อยู่ในคำนั้น ๆ ด้วย คำที่มีความหมายตามพจนานุกรม เรียกว่า denotative meaning หรือ denotation แต่คำที่มีความหมายแฝงนอกเหนือไปจากความหมายตามพจนานุกรม เรียกว่า connotative meaning หรือ connotation ส่วนมากความหมายแฝงที่เพิ่มจากความหมายเดิมนั้นมักเป็นความหมายในทางนามธรรม (abstract) ตัวอย่างเช่นคำว่า house กับ home มีความหมายว่าบ้านเหมือนกัน เป็น denotative meaning แต่ถ้าวินาที "You are my home." ความหมายแฝงที่เพิ่มเติมจากความหมายว่าบ้านก็คือ ความอบอุ่น ความรัก ความสบายใจ ผิดกับคำว่า house ที่ทำให้เรานึกถึงสิ่งก่อสร้างที่เป็นบ้านเท่านั้น ซึ่งอาจจะทำด้วยไม้ ปูน หรืออิฐ แต่ไม่ได้รวมเอาความรู้สึกอบอุ่นของครอบครัวไว้ เมื่อเราใช้คำว่า sea บางคนอาจนึกไปถึงความกว้างใหญ่ไพศาล ความลึกลับ ความไม่รู้อยู่ของทะเล ความหมายทางก้านนามธรรมเหล่านี้เรียกว่าเป็น connotation ของคำว่า sea คำว่า morning มี denotation ว่าเวลาเช้า แต่ connotative meaning ของมันรวมเอาความสดชื่น การก่อกำเนิดใหม่ การเริ่มชีวิตใหม่ การเกิด หรือบางโคลงอาจรวมเอาความหวังไว้ในคำว่า morning ด้วย เป็นต้น โคลงของ T.S. Eliot ข้างล่างนี้เกี่ยวกับฉากและบรรยากาศในตอนเช้า แต่เราจะเห็นได้ว่าเวลาเช้าในโคลงนี้ไม่มีบรรยากาศที่น่าสดชื่น นักศึกษาลองศึกษาคำว่า connotation ของคำที่ขีดเส้นใต้เป็นอย่างไร

Morning at the Window

They are rattling breakfast plates in basement kitchens,
And along the trampled edges of the street
I am aware of the damp souls of housemaids
Sprouting despondently at g a t e s .

The brown waves of fog toss up to me
Twisted faces from the bottom of the street,
And tear from a passer-by with muddy skirts
An aimless smile that hovers in the air
And vanishes along the level of the roofs,

กวีไม่เพียงแต่ใช้คำที่มีความหมายแฝง (connotation) ในงานประพันธ์ของเขาเท่านั้น แต่ยังใช้ภาพพจน์ (imagery) ในการแสดงความรู้สึก ประสบการณ์ ความคิด และทัศนคติ นักศึกษาอาจจะไม่เข้าใจความหมายของคำว่าภาพพจน์ชัดเจน ความชมรมความนิยมรับรู้ประสบการณ์และมีความคิดในสิ่งต่าง ๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสซึ่งส่วนใหญ่คือประสาทสัมผัสทั้ง 5 หมายถึงทางตา หู จมูก ลิ้น สัมผัส เช่น เราชอบคอกกฤษดาบ ความชอบของเราเกิดจากการมองกฤษดาบ การคมกลืน และการสัมผัส ในการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง กวีพยายามให้ผู้อ่านเข้าใจประสบการณ์และความคิดของเขาจากการพูดถึงประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสโดยใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ซึ่งเราเรียกว่า การใช้ภาพพจน์ (imagery) ดังนั้นการใช้ภาพพจน์จึงหมายถึงภาพที่เราเห็นได้จากความคิด มนุษย์รับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากทางตามากกว่าประสาทสัมผัสอื่น ๆ แต่คำว่า imagery ไม่ได้หมายถึงภาพในความคิดที่เกี่ยวกับทางสายตาเท่านั้น แต่รวมความรู้สึกและประสบการณ์ที่สามารถรับรู้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า เช่น ความงามซึ่งรับรู้ได้จากการมองเห็นทางตา ความสะบุนละไม ความแบบบางซึ่งรับรู้ได้จากการสัมผัสและความหอมของกฤษดาบซึ่งรับรู้ได้จากการคมกลืน ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมมากกว่ารูปธรรม กวีจะพยายามสร้างภาพพจน์ที่เกี่ยวกับประสาทสัมผัสเหล่านี้ให้ชัดเจนมากที่สุด วิธีที่กวีจะสร้างภาพพจน์นั้นทำได้หลายแบบ ที่ใช้มากที่สุดก็คือการเปรียบเทียบ ถ้ากวีบรรยายความรู้สึกด้วยการใช้คุณศัพท์เท่านั้นก็จะไม่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดเจน เช่น เราเห็นผู้หญิงสวยคนหนึ่ง ทำอย่างไรจะให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเราเห็นผู้หญิงสวย เราอาจใช้คุณศัพท์ว่า สวยงามมากเท่านั้น เพียงแต่พูดว่า สวยงามมากไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจได้ แต่ถ้ากวีใช้การเปรียบเทียบก็จะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนขึ้น เช่นตอนที่ William Wordsworth ชมความงามของหญิงคนหนึ่งในโคลง "She Dwelt Among the Untrodden Way" ว่า

- Fair as a star, when only one

Is shining in the sky.

กวีต้องการจะชี้ให้เห็นความสวยงาม ความแจ่มใส ของผู้หญิงที่เด่นเหมือนดาวดวงเดียวบนท้องฟ้า หรืออีกตัวอย่างหนึ่งในละครเรื่อง Macbeth องคที่ 2 ฉากที่ 2 ของ William Shakespeare ตอนที่ Macbeth รู้สึกว่าบาปที่ตนก่อขึ้นหลังจากปลงพระชนม์

กษัตริย์ Duncan นั้นมากมายเหลือเกินจนกระทั่งไม่มีอะไรที่จะมาลบล้างความรู้สึกผิดนั้นได้ ถ้า Shakespeare บรรยายเป็นคำพูดโดยไม่ใช้การเปรียบเทียบก็จะไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ แต่เมื่อกวีใช้ภาพของทะเลที่กลายเป็นสีแดงด้วยเลือดแทนบาปซึ่งเกิดจากการปลงพระชนม์ ก็ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของ Macbeth ว่าบาปที่เขาทำนั้นมากพอที่จะเปลี่ยนสีน้ำทะเลให้กลายเป็นสีแดง

With all great Neptune's ocean wash this blood
Clean from my hand? No, this my hand will rather
The multitudinous seas incarnadine
Making the green one red.

การเปรียบเทียบกวีทำได้หลายแบบ การใช้ภาพพจน์ที่เปรียบเทียบนี้เรียกว่า figures of speech หรือ figurative language การเปรียบเทียบที่จะกล่าวต่อไปนี้จะกล่าวถึงการเปรียบเทียบที่พบบ่อย ๆ ดังนี้ คือ การใช้ simile, metaphor, personification และ symbol

Simile คือการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า like หรือ as เช่นแทนที่เราจะพูดว่าผู้หญิงคนนั้นสวยมาก ผู้อ่านจะมีความรู้สึกเฉย ๆ แต่ถ้าจะพูดว่าผู้หญิงคนนั้นสวยเหมือนเพชชিকা หรือเด็กคนนั้นน่ารักเหมือนตุ๊กตา ภาพที่ได้นอกจากจะเน้นความสวยงามที่มองเห็นแล้วยังทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนขึ้น หรือแม้แต่ว่าความขาวก็อาจจะพูดว่า "as white as snow" หรือ การเปรียบเทียบความรักกับกุหลาบแดงว่า "My love is like a red red rose" นับเป็นการใช้ simile ที่งดงาม

Metaphor เป็นการเปรียบเทียบอีกแบบหนึ่งที่ไม่ใช้คำว่า like หรือ as แต่เป็นการเชื่อมโยงคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งอย่างไร เช่น ถ้าเราพูดว่า "He is a beast." เป็นการเปรียบเทียบว่า He นั้นมีลักษณะของสัตว์ซึ่งเหมือนกับการพูดว่า "He is cruel." นั่นเอง หรือ "He is a lion in battle." หมายถึง He นั้นสู้รบกล้าหาญในสงคราม เพราะ lion ตามความหมายทั่วไปหมายถึงสัตว์ที่มีอำนาจเป็นเจ้าป่า ดังนั้นการที่เราเปรียบ he เหมือนกับ lion จึงเป็นการนำเอาคุณสมบัติของ lion

มาใช้กับ he นั้นเอง การเปรียบเทียบแบบนี้เรียกว่า metaphor นักศึกษาลองอ่านโคลง
ต่อไปนี้และหา metaphor ในโคลงนี้ นักศึกษาคิดว่า connotative meaning ของคำ
ว่า dreams ในโคลงนี้คืออะไร

Dreams

Hold fast to dreams
For if dreams die
Life is a broken-winged bird
That cannot fly.

Hold fast to dreams
For when dreams go
Life is a barren field
Frozen with snow

Langston Hughes

Symbol เป็นการเปรียบเทียบโดยการใช้สัญลักษณ์ Symbol ที่ใช้กันมานาน ได้แก่
คอกกู่หลามแดงเป็นสัญลักษณ์ของความรักหรือผู้หญิง สีขาวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ สีดำ
เป็นตัวแทนของความชั่วร้ายหรือความตาย การใช้สัญลักษณ์เป็นการให้ความหมายแก่สิ่งที่เห็นได้
ชัดเจน (concrete) โยงไปสู่ความหมายที่เป็นนามธรรม (abstract) Symbol
ที่ใช้กันแพร่หลายคุ้นเคยแล้วเรียกว่า conventional symbols ดังตัวอย่างที่ยกมาเรื่อง
สีขาวและสีดำ หรือไม้กางเขนเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้สำหรับศาสนาคริสต์ เป็นต้น นักศึกษาพิจารณา
คู่ตัวอย่างของการใช้ symbol จากโคลง "Uphill" ของ Christina Rossetti
จะเห็นได้ว่า The day's journey, resting place, wayfarers เหล่านี้ล้วน
แต่เป็น symbols ทั้งสิ้น

Uphill

Does the road wind uphill all the way?

Yes, to the very end.

Will the day's journey take the whole long day?

From morn to night, my friend.

But is there for the night a resting place?

A roof for when the slow dark hours **begin**?
May not the darkness hide it from my face?

You cannot miss that inn.

Shall I meet other wayfarers at night?

Those who have gone before,
Then must I knock, or call when just in sight?
They will not keep you waiting at **that** door.

Shall I find comfort, travel-sore and weak?

Of labor you shall find the sum.
Will there be beds for me and all who seek?
Yea, beds for all who come.

Personification คือการทำสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือมีชีวิตเช่นสัตว์ให้มีสภาพความเป็นคนขึ้นมา
ความหมายโดยทั่วไปของรูปคำ คือ การทำสิ่งไม่มีชีวิตให้เป็น person ตัวอย่างบางตอนจาก
โคลง "In School Days" ของ John Greenleaf Whittier

Still sits the schoolhouse by the road,

A ragged beggar sleeping.

เป็นการเปรียบเทียบความเก่าทรุดโทรมของโรงเรียนว่าเป็นเหมือนกับขอทาน คำว่า
sits ก็แสดงอิริยาบถของ person หรืออีกตัวอย่าง คือ โคลง "The Wind" ของ
Stephen Spender จะเห็นการใช้ personification ได้ชัดเจน

The Wind

The wind stood up and gave a shout,

He whistled on his fingers and

Kicked the withered leaves about

And thumped the branches with his hand

And said he'd **kill** and **kill**

And so he will and so he will.

เราจะเห็นได้ว่าถ้าพูดแค่เพียงว่าลมพัดแรงมากก็จะไม่ทำให้ผู้อ่านประทับใจ แต่ถ้าทำให้ลมซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตเป็นเหมือนกับคนโกรธขึ้นมาก็ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดขึ้น

เท่าที่กล่าวมาแล้วเป็นเรื่องของการใช้คำที่มีความหมายแฝง (connotation) และการใช้ภาพพจน์ (imagery) ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญในการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง ลักษณะอีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งสำคัญก็คือการใช้เสียง (sound device) ให้เหมาะสมกับความหมายที่กวีต้องการพูดซึ่งทำให้คำประพันธ์ร้อยกรองแตกต่างจากคำประพันธ์อื่น ๆ อย่างชัดเจน

การใช้เสียงในคำประพันธ์ร้อยกรอง (sound device)

นักศึกษามักจะไม่เคยสังเกตว่าเสียงที่เราใช้ในคำพูดสามารถสื่อความหมายได้ชัดขึ้นในภาษาไทย เมื่อเราพูดว่าแบนแคคแค คำว่า แคคแคจะให้ความรู้สึกที่แบนมากกว่าคำว่าแบนเฉย ๆ คำว่า ฉะฉะ ฉะฉะ เสียงที่เปล่งคำนี้ออกมาเป็นเสียงหนักและสั้น ส่วนเสียง ญ แสดงความรู้สึกที่เกี่ยวกับความเปียกชื้น หรือคำว่าขมบี หวานจ้อย คำว่า บี และ จ้อย ที่เติมหลังคำว่าขมและหวานตามลำดับ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกมากกว่า พูดว่า ขม หรือ หวาน เท่านั้น คำว่าพูดตะกุกตะกัก เสียงบอกให้ผู้ฟังทราบว่าไม่รื่นหู ดังนั้นการใช้เสียงยาวหรือเสียงสั้นสามารถทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ แก่ผู้ฟังได้ ภาษาอังกฤษก็เช่นกัน การใช้เสียงที่มีสระยาวสามารถก่อให้เกิดความรู้สึกช้าหรือเครียดได้ เช่นในโคลง "The Rime of the Ancient Mariner" ของ Samuel T. Coleridge ตอนที่ The Ancient mariner กล่าวถึงความรู้สึกโดดเดี่ยวเมื่ออยู่บนเรือโดยพูดว่า

"Alone, alone, all all alone

Alone on the wide wide sea

เราจะเห็นได้ว่าถ้าใช้คำว่า single แทนจะให้ความรู้สึกโดดเดี่ยวไม่ได้เท่ากับคำว่า alone การใช้สระเสียงยาวทั้งหมดในคำว่า alone ก็คือ คำว่า wide และ sea ก็คือ ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปช้า ท่ามกลางความกว้างของทะเล

นอกจากการใช้เสียงดังที่กล่าวมาแล้ว กวียังมีวิธีทำให้เสียงสื่อความหมายและอารมณ์ได้โดยวิธีอื่น ๆ อีกโดยการใช้สัมผัส (rhyme), alliteration, assonance, onomatopoeia, และ rhythm ดังจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

Rhyme, alliteration และ assonance

การใช้เสียงให้สัมผัสคล้องจองกัน (rhyme) เป็นสิ่งที่กวีใช้มานานแล้ว แม้แต่ โคลงกลอนในวรรณคดีไทยคำสัมผัสคล้องจองกันเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ในคำประพันธ์ร้อยกรอง ภาษาอังกฤษก็เช่นกัน การใช้สัมผัสในพยางค์สุดท้ายของบรรทัดหนึ่งให้ไปคล้องจองกับพยางค์สุดท้ายของอีกบรรทัดหนึ่ง (end - rhyme) เป็นสิ่งที่เราพบเสมอ เช่นคำว่า may - play, sing bring, lie - eye เป็นต้น ยังมี rhyme อีกแบบหนึ่งซึ่งไม่ได้สัมผัสพยางค์สุดท้ายของแต่ละบรรทัดแต่สัมผัสภายในบรรทัด เป็นการซ้ำพยัญชนะหรือสระ การซ้ำพยัญชนะ เราเรียกว่า alliteration เช่น "western wind, when wilt thou blow? พยัญชนะ w เรียกว่าเป็น alliteration ในมหากาพย์ของอังกฤษเรื่อง Beowulf กวีใช้แต่ alliteration ไม่ได้ใช้ end - rhyme เลย การซ้ำสระเราเรียกว่า assonance เช่นคำว่า deep - tree, lake - fate เป็นต้น ในบรรทัดแรกของโคลง "The Wild Honey Suckle" ของ Philip Freneau มีทั้ง alliteration และ assonance คือ Fair flower, that does so comely grow. การใช้ทั้ง alliteration และ หรือ assonance ทำให้เกิดความคล้องจองอีกแบบหนึ่ง นักศึกษาลองสังเกตดู nursery rhyme 2 โคลง ข้างล่างนี้และชี้ให้เห็นคำพยางค์ที่มี alliteration และ assonance

Sing a Song of sixpence
 A poeket full of rye;
 Four and Twenty blackbirds
 Baked in a pie
 When the pie was opened
 The birds began to sing
 Was not that a dainty dish
 To set before the king?

Ride a cock-horse to Banbury Cross,
To see a fine lady upon a white horse
Rings on her fingers and bells on her toes,
And she shall have music wherever she goes.

การใช้ alliteration และ assonance ทำให้เกิดความคล้องจองฟังแล้วรื่นหูเหมือนกับ end rhyme นักศึกษาลองอ่าน โคลงเด็ดอีกโคลงหนึ่งและสังเกตคำว่าถ้าเปลี่ยนคำที่ใช้ alliteration และ assonance แล้วจะทำให้เกิดผลอย่างไร เช่น เปลี่ยนคำว่า Jill เป็น Sally และคำว่า crown เปลี่ยนเป็น head

Jack and Jill went up the hill

To fetch a pail of water;

Jack fell down and broke his crown

And Jill came tumbling after.

Onomatopoeia

นอกจากการใช้สัมผัสต่าง ๆ ดังที่อธิบายมาแล้ว กวียังมีวิธีใช้เสียงอีกแบบหนึ่งเพื่อให้ได้ภาพพจน์ที่ชัดเจนขึ้น วิธีนี้คือการเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia) เวลาเราพูดว่าเขาบิกประคูกังปัง โคน้ำคังทুম คำว่า บัง กับ ทুম เป็นการเลียนเสียงธรรมชาติเพื่อให้ความชัดเจนมากกว่าพูดแต่เพียงว่า เขาโคน้ำเสียงคัง หรือเขาบิกประคูกังมาก เป็นต้น ในภาษาอังกฤษก็เช่นกัน มีหลายคำที่ใช้เลียนเสียงธรรมชาติ เช่นคำว่า cuckoo, buzz, hiss splash, moo เป็นต้น

Rhythm

การใช้จังหวะ (rhythm) เป็นลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งซึ่งขาดไม่ได้ในคำประพันธ์ร้อยกรองของอังกฤษและอเมริกัน ในภาษาอังกฤษคำหนึ่ง ๆ มีการลงเสียงหนักเบา (stressed and unstressed syllables) ตามธรรมชาติอยู่แล้ว การเลือกใช้คำที่มีเสียงหนักและเบาค่าง ๆ กันทำให้เกิดจังหวะซึ่งเป็นการแสดงอารมณ์ได้เป็นอย่างดี เพื่อให้เห็นความสำคัญของการลงเสียงหนักเบา เราอาจเทียบได้กับคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทฉันทในภาษาไทย ซึ่งมีแบบแผนการใช้ ตรี หุ หุ ตัวอย่างบางบทใน อิทธิสังฉันท์ จากเรื่อง "สามัคคีเภทคำฉันท์"

ของนายจิต บุรทัต มีดังนี้

ท้าวก็ทรงแสงพระองค์ ข ปาน

ประหนึ่งพระราชหทัยลุลกาล

พิโรชจึง

ผันพระกายกระทืบพระบาทและอึง

จ

พระศัพทสี่หน้าพิ้ง

สยอภัย

เราจะเห็นได้ว่าการใช้ครุ ลหุ จากตัวอย่างข้างต้นเมื่ออ่านออกเสียงคงจะเห็นได้ชัดว่าแสดงอารมณ์โกรธเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ซึ่งนึกกับ วิชชุมมาลาฉันท์ ดังนี้

แรมทางกลางเดือน

ห่างเพื่อนหาย

หนึ่งไคนึก

เห็นใครไปมี

หลายวันต้นลวง

เมืองหลวงธานี

นามเวสาลี

คุมเคาเข้าไป

เมื่ออ่านออกเสียงคงจะสังเกตได้ชัดว่าจังหวะไม่เหมือนกับ อิทธิสังข์ คตัวอย่างหลัง มีจังหวะช้ากว่าตัวอย่างแรกซึ่งเหมาะสมกับอารมณ์เศร้า

การใช้ rhythm ในคำประพันธ์ร้อยกรองอังกฤษมีแบบแผนและศัพท์เฉพาะซึ่งเทียบได้เหมือนกับเป็นมาตราในการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง ที่สำคัญ ๆ มีดังนี้คือ

foot หมายถึงการที่คำ ๆ หนึ่งประกอบด้วยอย่างน้อย 2 พยางค์ ใน 2 พยางค์นั้นอาจเป็นเสียงหนักหรือเบาทั้งคู่หรือตัวหนึ่งตัวใดลงเสียงหนักและเบาได้ พยางค์ที่ลงเสียงหนักเรียกว่า stressed syllable ซึ่งใช้เครื่องหมาย / แทน และ พยางค์ที่ลงเสียงเบาเรียกว่า unstressed syllable ซึ่งใช้เครื่องหมาย ~ แทน ถ้าเป็นคำพยางค์เดียวเรียกว่า monosyllabic foot เช่นคำว่า born, sing เป็นต้น

feet ที่ใช้ในคำประพันธ์ร้อยกรองอังกฤษมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันดังนี้

1) The iamb	˘ /	ตัวอย่างเช่นคำว่า	without, approach, police
2) The anapest	˘˘ /	"	" disappear, interfere
3) The trochee	/ ˘	"	" easy, warning
4) The dactyl	/ ˘˘	"	" happily, gentleness, merrily
5) The spondee	//	"	" cookbook, humdrum

คำว่า meter เป็นชื่อเรียกบรรทัดหนึ่ง ๆ ของโคลง แบ่งออกเป็นดังนี้

ถ้าใน	1	บรรทัดมี	1	foot	เรียกว่า	monometer
"	1	"	2	feet	"	dimeter
"	1	"	3	feet	"	trimeter
"	1	"	4	feet	"	tetrameter
"	1	"	5	feet	"	pentameter
"	1	"	6	feet	"	hexameter
"	1	"	7	feet	"	heptameter
"	1	"	8	feet	"	octameter

ดังนั้นถ้าบรรทัดหนึ่งของโคลงเป็นดังนี้ คือ

The curfew tolls | the knell | of parting day

เราจะเห็นว่า มี $\sim /$ 5 คู่ เรียกว่าเป็น iambic foot บรรทัด
 หนึ่งมี $\sim /$ 5 คู่ คือมี 5 feet ก็ได้ชื่อว่าเป็น iambic pentameter
 เป็นต้น หรือบรรทัดหนึ่งมีการเขียนดังนี้

Whose woods | these are | I think | I know

มี $\sim /$ อยู่ 4 คู่ คือมี 4 feet ก็ได้ชื่อว่าเป็น iambic tetrameter ทั้ง
 feet และ meter สามารถก่อให้เกิดจังหวะ (rhythm) ต่างกันไปสุดแล้ว
 แต่ก็จะเลือกใช้คำและจังหวะ คำว่า rhythm หมายถึงจังหวะ ซึ่งอาจเป็นจังหวะช้า
 เร็ว สม่่าเสมอ เป็นต้น ถ้ามักใช้จังหวะให้สอดคล้องกับเรื่องหรืออารมณ์ที่เขาคองการ
 แสดงออก ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากโคลงเด็กดังนี้

"To bed, to bed," said Sleepy Head.

"Tarry awhile," said Slow.

"Put on the pot," said Greedy Sot,

"We'll sup before we go."

เราจะเห็นได้ว่า rhythm ของบรรทัดที่ 2 ต่างกับบรรทัดแรกและบรรทัดที่สามและสี่ การใช้ rhythm ในบรรทัดที่ 2 ให้ความรู้สึกช้าซึ่งเหมาะสมกับความหมายที่ Slow ของการพุก ส่วนบรรทัดที่ 3 และ 4 ให้ความรู้สึกเร็วกว่าบรรทัดที่ 2 และเหมาะสมกับข้อความที่ Greedy Sot พุกค้าย

foot ที่ใช้บ่อยที่สุดในคำประพันธ์ร้อยกรองอังกฤษคือ iambic foot อย่างไรก็ตามก็ชื่อต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นแบบแผนในคำประพันธ์ร้อยกรองอังกฤษที่เป็นที่ยอมรับกันมาแล้ว ความสำคัญของการใช้ foot และ meter คือก่อให้เกิดจังหวะซึ่งจะช้าหรือเร็วอยู่ที่การที่กวีเลือกใช้เพื่อสร้างความรู้สึกแก่ผู้อ่าน เมื่อใดที่กวีต้องการสร้างอารมณ์ที่ร่าเริง rhythm ที่ใช้ก็ควรจะรวดเร็ว ถ้าสร้างความรู้สึกเศร้า rhythm ก็ควรช้า เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า rhythm กับข้อความที่กวีต้องการพุกกับผู้อ่านนั้นต้องไปด้วยกันเหมือนดังที่ Alexander Pope กวีอังกฤษสมัยศตวรรษที่ 18 กล่าวไว้ใน " An Essay on Criticism " ว่า " The sound must seem an echo to the sense."

การอ่านโคลงควรทำอย่างไรและสังเกตอะไรบ้าง

- 1) ดังที่ได้อธิบายมาแล้วว่า กวีเลือกใช้คำอย่างระมัดระวัง และคำบางคำที่กวีเลือกใช้เป็นคำที่มีความหมายลุ่มรอบ (connotative meaning) ดังนั้นในการอ่านโคลง นักศึกษาจึงควรอ่านช้า ๆ ถ้าอ่านเพียงผิวเผินยังไม่เข้าใจ พยายามอ่านซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง
- 2) คำใดที่นักศึกษาไม่ทราบความหมาย ควรเปิดพจนานุกรม อาจมีบางคำซึ่งนักศึกษาเคยเห็นและทราบความหมายหนึ่งแล้ว แต่ความหมายนั้นไม่เข้ากับเรื่องที่อ่านก็ควรเปิดพจนานุกรมอีกครั้ง บางทีคำ ๆ หนึ่งอาจมีหลายความหมาย โดยเฉพาะคำโบราณหรือคำที่ใช้ในศตวรรษก่อน ๆ มักมีความหมายไม่เหมือนกับในความหมายในภาษาอังกฤษสมัยใหม่ ตัวอย่างจาก Stanza หนึ่งในโคลง "The Day Is Done" ของ Henry Wadsworth Longfellow ที่ว่า

Come, read to me some poem,
Some simple and heartfelt lay,
That shall soothe this restless feeling.
And banish the thoughts of day.

คำว่า lay นักศึกษาคงจะรู้ความหมายว่าแปลว่าวางหรือนอน แต่ถ้าแปลดังนี้ก็จะเห็นได้ว่าความหมายไม่เข้ากับเรื่องใน stanza นี้ แต่ถ้าเปิดพจนานุกรมอีกครั้งจะเห็นได้ว่า lay อาจแปลว่า song ก็ได้

พจนานุกรมที่นักศึกษาใช้ ควรใช้พจนานุกรมอังกฤษเป็นอังกฤษที่อธิบายและใช้ความหมายของคำหนึ่ง ๆ ก่อนข้างละเอียก นอกจากนั้นนักศึกษาอาจจะต้องค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเปิดพจนานุกรมศัพท์เฉพาะ เช่นทางกาน mythology, Bible หรือหนังสือที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

3) นอกจากนักศึกษาจะเข้าใจความหมายของศัพท์แล้ว บางทีนักศึกษาอาจจะยังไม่เข้าใจโคลงนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่เข้าใจรูปประโยคนั้นเอง รูปประโยคในโคลงกลอนภาษาอังกฤษ บางประโยคไม่เหมือนกับรูปประโยคในร้อยแก้วที่เรียงลำดับประโยคตามปกติคือส่วนประธานและส่วนกริยา ก็อาจเริ่มต้นประโยคด้วยกริยาและเอาประธานหรือส่วนขยายไว้หลังก็ได้ เพื่อประโยชน์ในทางการใช้สัมผัสและการเน้น เช่นตัวอย่างจากโคลง "Each and All" ของ Ralph Waldo Emerson

Little thinks, in the field, yon red-cloaked clown
Of thee from the hill-top looking down,
.....

เขียนเป็นประโยคธรรมดาได้ว่า Yon red-cloaked clown, looking down from the hill-top thinks little of thee in the field:

บางครั้งความหมายของบรรทัดหนึ่งก็ไปถึงอีกบรรทัดหนึ่ง ถ้าไม่มีเครื่องหมายคั่น เช่น "Lament" ของ Shelley

.....
Fresh spring, summer, and winter hoar,
Move my faint heart with grief, but with delight
No more - Oh, never more!

ถ้านักศึกษาอ่านบรรทัดที่ 2 แล้วหยุดตรง delight อาจสงสัยว่าโคลงนี้เกี่ยวกับความ
เศร้าทำไมจึงบอกว่า with delight แต่ถ้าว่านต่อไปได้ความว่า "with delight
no more" ก็จะทำให้ความหมายชัดขึ้นว่า "with no more delight" นั่นเอง
ดังนั้น การเข้าใจรูปประโยค การหาประธาน กริยา ส่วนขยายในโคลงกลอนภาษาอังกฤษ
จึงเป็นสิ่งสำคัญ

4) เมื่อนักศึกษาอ่านโคลงเข้าใจความหมายของทุก ๆ คำแล้ว ควรสังเกตสิ่งต่อไปนี้เพื่อเข้าใจ
ใจโคลงได้ดีขึ้น

- ก) ใครเป็นผู้พูด พูดกับใคร พูดถึงอะไร
- ข) ควรทราบถึงสถานที่ เวลาที่เกิดขึ้นในโคลงนั้น ๆ
- ค) เหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นในโคลง

จากข้อ ก. ถึง ค. เป็นแนวแนะให้ทราบเรื่องราวและ situation ทั่วไป
ของโคลง คือให้เข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้นในโคลงนั้น ส่วนมากเมื่อนักศึกษาว่าใครเป็นผู้พูด
นักศึกษามักจะตอบว่ากวีพูด การที่นักศึกษาตอบว่ากวีพูดก็มีส่วนถูก แต่บางครั้งกวีสมมุติตนเองว่า
เป็นอีกคนหนึ่ง ไม่ใช่ตัวกวีเองทีเดียว เช่นกวีอาจจะสมมุติว่าตนเป็นคนนอกหัก หรือเป็นคนที่พูด
ในสิ่งที่ตรงข้ามกับที่กวีเชื่อ เช่นในโคลง "War is Kind" ของ Stephen Crane
กวีสมมุติว่าตนเป็นคนที่เห็นด้วยกับสงคราม ดังนั้นการทราบว่าใครพูดก็เป็นสิ่งสำคัญ บางครั้ง
เราอาจทราบอุปนิสัยของผู้พูดจากถ้อยคำที่เขาพูดด้วยว่าเป็นคนอย่างไร

เมื่อนักศึกษาเข้าใจความหมายศัพท์ทุกคำและทราบว่าโคลงนั้นเกี่ยวกับอะไรแล้วจึง
เริ่มสังเกตสิ่งอื่น ๆ ต่อไป โดยตั้งคำถามว่า

5) กวีมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเขียนโคลงนั้น เขียนเพื่อให้สนุกสนานเท่านั้นหรือว่ามีจุด
ประสงค์อื่นแฝงอยู่ ต้องการให้ผู้อ่านมองเห็นสิ่งที่กวีกล่าวถึง โดยที่ผู้อ่านไม่เคยสังเกตหรือคิด
มาก่อน ต้องการเสียดสี หรือต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของกวี เป็นต้น

6) กวีใช้น้ำเสียง (tone) อย่างไร tone หมายถึง tone of voice ความ
ธรรมชาติภาษาพูดเราสามารถทราบอารมณ์ของผู้พูดได้จากน้ำเสียงและสีหน้าของผู้พูด แต่ในภาษา
เขียนคำต่าง ๆ ที่กวีเลือกใช้สามารถแสดงน้ำเสียง (tone) ด้วยถึงแม้ว่าความหมายจะไม่
ต่างกัน คำว่า father กับคำว่า dad แปลอย่างเดียวกัน แต่คำว่า dad

แสดงน้ำเสียงของความสนิทสนมมากกว่า คำว่า marriage กับ wedding ก็มี tone ต่างกัน ไม่เฉพาะคำแต่ละคำที่แสดงน้ำเสียงเท่านั้น ประโยคที่สามารถแสดงน้ำเสียงด้วย เช่น ประโยคที่ว่า "Please stop speaking" "Won't you stop speaking?"

และ "Shut up!" ประโยคสุดท้ายแสดงอารมณ์ที่ไม่พอใจของผู้พูด อาจกล่าวสรุปได้ว่า tone แสดงอารมณ์ของผู้พูดทำให้เราทราบว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไรต่อเรื่องที่ตนเองกล่าว ตัวอย่าง "War is kind" ของ Stephen Crane ก็พูดถึงความเห็นมโหฬารของ สงคราม แต่ผู้คัดค้านน้ำเสียงเสียดสีว่า "War is kind" เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตรง กันข้าม

7) ภาษาที่กวีใช้เป็นอย่างใด เหมาะสมกับเรื่องที่พูดหรือไม่ ใช้คำง่ายหรือง่าย คำต่าง ๆ ที่ใช้ให้ความหมายชัดเจนเพียงใด

8) กวีสร้างภาพพจน์อย่างไร ภาพพจน์ที่กวีใช้เหมาะสมกับเรื่องที่พูดและชัดเจนหรือไม่ กวีใช้ การเปรียบเทียบอย่างไร

9) ทางคำน้ำเสียง กวีเลือกใช้คำเพื่อแสดงว่าเสียงที่ใช้นั้นเข้ากับเนื้อเรื่องในโคลงอย่างไร จังหวะที่ใช้เหมาะสมกับเรื่องที่กวีพูดหรือไม่

10) กวีใช้รูปแบบ (form) อะไรในการเขียนโคลง เช่นเขียนเป็น ballad, Sonnet, blank verse, heroic couplet และอื่น ๆ รูปแบบของโคลงที่กวีใช้เหมาะกับเนื้อเรื่อง และอารมณ์ที่กวีต้องการบอกแก่ผู้อ่านหรือไม่ เรื่องการใช้รูปแบบคำประพันธ์ร้อยกรองนี้จะได้พูด ละเอียคในบทต่อไป